

www.e-rara.ch

**Verae alchemiae artisque metallica, citra aenigmata, doctrina certusque
modus, scriptis tum novis tum veteribus nunc primum & fideliter maiori ex
parte editis, comprehensus quorum elenchum a ...**

Grataroli, Guglielmo

Basileae, 1561

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-7133>

Ex 10. baptista montano medico pauca quaedam de sublimatione.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

DOctiss. & acutiss. vir Io. Baptista Montanus habet quædam in secundo suorum opusculorum tomo, in libro de Urinis cap. 13. de sublimatione in hæc verba: Itaq; omnis generatio & corruptio fit per sublimationem, vt ostēdemus in nostro libro de Sublimationibus, quē dante Deo edituri sumus. Quæ sublimatio nil aliud est, q̃ extractio humidī, quæ à calore prouenit. Quā autem omnia generentur per sublimationem, quæ fit per calorem extrahentē humidum vtile, calor iste conueniens est naturæ siue animæ, quo calore sustentatur anima siue natura. Cū autem iste calor sit benignus, extrahit humidum per concoctionē: & quomodo fiat ista concoctio, docet Arist. 4. Meteororū. Extrahitur ista humiditas à calore benigno: & vbi fit talis sublimatio, semper illud humidum quod extrahitur, attinet ad generationem. Cū autem attin- git vltimam perfectionem, & est in medio inter concoctionem & assationem, excrementa sunt perfectiora, neque cruda sunt, sed secundum proportionem sunt mediocria & temperata, cuiuscunque etiā generis sint ista excrementa siue terrea, siue aquea. Cū igitur sic se habeat res, accedit aliud genus caloris: nunc vidimus calorem sublimantem aliū esse naturalem, de quo vidimus: alius est præterea calor, qui non regitur à natura, qui agit secundum suam naturam, & trahit humidum incoctum: nam trahit violenter, & non expectat concoctionem: & ita illud humidum extractum est crudum. Propter importunam autem extractionem illius caloris, pars aerea & ignea euaporant, & nihil aliud remanet quā pars aquea, incocta, & terrea. Et ista destillatio siue sublimatio est communis omnium istorum, qui extrahunt aquam ex herbis. Videmus autem, quod si extrahamus aquam ex absynthio, si repente extrahit calor igneus extrahitur humiditas aquea, & residet partes terræ adustæ: si autem procedamus cum calore moderato, qui est similis naturali, extrahetur tantummodo humiditas vtilis, & sic reliqua erunt perfectē concocta, nulla remanente cruditate, & c.

INCIPIT LIBER APPELLATVS THESAVRVS
 THESAVRORVM, ROSARIVS PHILOSOPHORVM,

*omnium secretorum maximum secretum, de verissima compositione naturalis philosophiæ
 qua omne diminutum reducet ad Solificum, & Lunificum verum,*

ARNOLDO DE VILLANOVA

authore.

PROOEMIUM.

ISTE nanque liber vocatur Rosarius, eo quod ex libris philosophorum abbreviatus est: in quo, Deo teste, nihil occultum, nihil deuū, nihil diminutum est. Sed quicquid est necessariū ad nostri operis complementum, est in ipso. Diuiditur autem iste liber in theoricam, & practicam: & etiam in diuersa diuiditur capitula. Quippe quia iustum est, vt de naturali, & sublimiori rerum processu non pigreat, qui de eorum sublimiori effectu tractare vdluerit. tunc enim nullum superfluum naturæ beatæ & naturalis, quando rectē procedit intentio: cū & ipsius studij precium securius spectet, & ad arcanam rationis seriem in illo declinare paratus est. Nullus negligat finalem & præcipuam totius philosophiæ matrem ab editis effodere, quæ hominem ornat moribus, & datat beneficijs: exhilarat pauperem, & etiam corpus incolume sanat, & præbet etiam sanitatem. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus prom-

ptus esse non poterit. Liber nanque librum aperit, & sermo sermonem explicat: quia quod in vno est diminutum, in alio est completum. Nō enim potest in practicam bene assuescere, cuius mens in theorica renuit desudare. Quoniam secus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam, ignorans quomodo, & ad quid porrigat rostrum & os. Istum autem librū nominaui Rosarium: eo quod ipsum abbreviaui ex libris philosophorum quantum potui melius, & in diuersa diuisi capitula. In ista arte duo sunt libri, quos ponam in capitula per ordinē.

Incipiunt capitula primi libri.

De modo generationis metallorum	Cap. I.	Quod unus est lapis philosophorum	Cap. VI.
Quod arg. viuum est medicina metallorum	Cap. II.	Ex quibus extrahitur lapis philosophorū	Cap. VII.
Quod sulfur extraneū siue vulgi est causa imperfectionis metallorum	Cap. III.	Quod difficile est opus nostrum in prima metallorum materia.	Cap. VIII.
Quod solū arg. ui. est perfectio metallorū	Cap. IIII.	Quid sit opus primū philosophicum	Cap. IX.
Quod arg. ui. continet in se sulfur suum	Cap. V.	Quid sit lapis, & quo indiget.	Cap. X.

De modo generationis metallorum. Cap. I.

Arg. viu. quid sit
in sua radice.

Vtrum natura omnia liquabilia sunt naturaliter ex arg. viu. & sulfuris substantia: Eo quod proprium est arg. viu. quod coagulatur ex calore siue vapore sulfuris: quoniam omne siccum naturaliter ebibit suum humidum. Vapore ergo sulfuris arg. viu. coagulatum est ex sua substantia terrea subtili aerea & digesta, admistione prima sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulfuream coagulandi argentum. Argentum verò viuum in prima sui radice est compositum ex terra alba: nimium subtili, sulfurea, cū aqua clara fortiter admista, donec fiat substantia vna non quiescens in superficie plana. Est enim homogeneous in natura, quoniam aut remanet totum in igne fixum, aut totum ex eo volat in fumum, cum sit incombustibile, & aereum. Et hoc est signum perfectionis, & ideo cū postea in terra sulfurea decurrit calefactum, superius ascendit, quoniam de sua natura est, vt per calorem sublimetur: veruntamen continua sublimatione nimium depuratur, decoquitur, & inspissatur, ac in sulfur album & rubeum gradatim congelatur. Quod quidem sulfur dissoluitur multoties, & postea congelatur per arg. viuū illius sublimati in ceratum caloris actione, donec vix in millibus annorum successiue opere naturæ in metallum congelatur perfectum: et hoc quidem in vasis mineralibus (ipsa natura mediante) operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet, quicumque velit perficere medicinam imperfectiorum perfectiorem.

Quod arg. viuum est medicina omnium metallorum. Cap. II.

Dicit ergo Arist. quod arg. viuum est elementum omnium liquabiliū: quoniam omnia liquabilia cū liquantur, in eo conuertuntur, & admiscetur cum ipsis, quia est de substantia eorum, licet ista corpora differant in compositione sua ab arg. viuo eo modo, quo ipsum fuit purum vel impurum a sulfure immundo sibi extraneo. Fit enim arg. viuum ex vero sulfure non vrente. Nam vt dixit Philosophus, Sulfur album non vrens congelat mercurium in bonam Lunam. Et illud est res optima, quam suscipere possunt qui Alchymia operantur, & conuertunt illud in argentum bonum. Si verò sulfur purū, mundum, & optimum fuerit cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitis sulfuræ non vrentis, erit res optima quam suscipere possunt Alchymistæ, vt ex eo faciant Solem. Si enim fuerit arg. viu. bonæ substantiæ, & sulfur non purum, a-
mdurens, conuertet ipsum arg. viu. in æs. Arg. etiam viu. si fuerit petrosū, im-

mundum, terreum, & sulfur non mundū, fiet ex eo ferrum. Stannum verò videtur habere bonum arg. viū. & purū, sulfur autem malum, & non bene mistum. Plumbum verò grossum arg. viū. & malum, & ponderosum, & luteum: sulfur autem malum mali saporis, & fatidi, ac virtutis debilis, vnde non bene coagulat. Hæc de verbo ad verbum sunt verba Arist. in 4. libro Meteororum, cui philosopho naturali in omnibus est credendū, nō fabulis, nec operibus mēdācibus ab operibus naturæ omnino extraneis. & sic fateris sequi. Et qui credit in mendacijs, secretum philosophorum perdit.

Quod sulfur extraneum, siue vulgi, est causa imperfectionis omnium metallorum. Cap. III.

Notate ergo verba, signate misteria: quoniam tota veritas istius scientiæ, ex iam dictis philosophorum est corripienda, eo quod à vanitate relinquitur per ipsam duplicem corporis superfluitatem inesse: vnam quidē in profunditate arg. viui inclusam in principio suæ mitionis superuenientem: alteram verò extra naturam suæ naturæ, & corruptibilem, quarum ista cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli potest: quare sulfureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur, vel à corporibus deletur. Et illud ideo quia arg. vi. tenet, & ab adustione defendit illud quod suæ naturæ est: alterum respuit igni exponens, qui ipsum inficit. vnde est amicabile, & suæ naturæ placabile. ipsum arg. viū. arg. viuo magis adhæret, & eidē magis amicitur. Post illud verò aurum: post illud argentum: ideo ex hoc relinquitur ipsa duo magis participare suam naturam. Alia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipsum, quoniam habent in se sulfur extraneum, terreum, immūdum & fatidum: ideo & ipsa verē dicere possumus, quod minus participant naturam: quoniam sunt corrupta, fatida, adustibilia: Et illud ideo quia sulfur quoquomodo præparatū per artificium semper comburit, & comburitur, & nigredinem in omni opere præstat. Ideo enim dicit Avicen. In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de arg. viuo, vel de arg. viui substantia, nec de perfectione eius, cum ipsum semper inficiat, denigret, & corrumpat. Relinquitur ergo arg. viū. corporum esse perfectissimū, & adustionis esse saluatiuū: eo quod corpora illa non comburuntur, quanto plus suam naturam participant & possident. vnde patet quod multa quātitas arg. viū. est causa perfectionis in corporibus. Multa sulfureitas est causa corruptionis, id est, quod quædam magis, quædam minus comburuntur secundum examinationem ignis, vt illa quæ plus sulfureæ quantitatis continent magis: quæ verò minus, minus. Habet enim sulfur in se duas causas corruptionis: puta inflamabilem substantiam, terreā & fatulentam: quare per primam naturam stare facit, quoniam comburit semper, & comburitur, ac nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionē habet, neque ingressionem: quoniam si fixum fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquam figitur, nisi prius calcinetur: cum verò calcinatur, nullo modo funditur in artificio, quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quod solum arg. viuum est perfectio omnium metallorum. Cap. IIII.

Hoc autem in arg. viuo minime contingit, quoniam figitur absque eo, quod in terrā vertatur, & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinantiam ad eius fixationem quæ fit per præcipitationem, figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter, & non vertitur in terram. imò dat fusionem metallicā. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam, cuius signum est constrictio illius cum imbibitione & commistione cum rebus sui generis sortitum: itaq; manifesta in illo viscositas illius propter multam sui adherentiam constat: densam autem illud habere substantiam manifestē videt monoculus, propter grauedinē

sui ponderis immensi, quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis, & naturæ vniformis, quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat. Quia aut cum tota sui substantia in igne permanet, stans, aut ex igne recedit cum tota sui substantia. His ergo relinquitur arg. viu. figi posse sine ipsius humiditatis radicalis consumptione, & absq; illius in terram conuersione. Et ideo notatur in eo causa perfectionis vera: quoniam ipsum solum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoque gradu, scilicet cum ignitione, & sine ignitione. Propter enim bonam partium adhaerentiam & fortitudinem suæ mitionis, si aliquo modo partes illius inspissentur per ignem: vltius non permittit se corrumpi, nec per ingressione furiosæ flammæ illud se in fumum patitur euolare. Quoniam rarificationem sui non suffert propter sui densitatem, & adustionis carentiam, quæ per sulfureitatem quam non habet perficitur: hoc satis sufficienter probatum est superius. Sulfur quod est terra sicca grauis, esse dicimus perfectionis corruptiuum: quoniam si fixum fuerit, fusionem recta impedit, vt patet in ferro quod non funditur, quia sulfur fixum in se habere cognoscitur. Si verò fixum non fuerit, fusionem recta impedit, vel anticipat, vel ab igne corrumpitur, comburitur, & euaporat, vt patet in plumbo, & alijs corporibus infirmis. Et ideo sulfur non est de virtute nostræ artis, neque de perfectione eius: quoniam perfectionem impedit in omnibus operibus suis, sed mercurius viuus in omnibus suis operationibus est manifeste perfectissimum & probatissimum, quoniam adustionis est saluatorum, effusionis effectiuum cum figitur: & est tinctura rubedinis vberimæ perfectionis, fulgidi splendoris: & non recedit à commisto donec est: & est amicabile, & metallis placabile, ac medium coniungendi tincturas, quoniam miscetur per minima cum ipsis. Et etiam in profundo naturaliter adhæret, quia est de natura ipsorum: veruntamen cum Sole & Luna miscetur facilliter: eo quod ipsa magis suam naturam participant: attamen non submergetur aliquid in eo nisi Sol. Ex hoc itaque secretum elicias maximum, quod mercurius in se recipit quod suæ naturæ fuerit, & alienum respuit, eo quod sua natura gaudet magis, quam extranea. Ex hoc enim manifeste relucet corpora maioris esse perfectionis, quæ plus mercurij sunt continentia, & quæ minus, minoris. Laudetur ergo omnium opifex Deus gloriosus & benedictus, causator optimus, & altissimus, qui ex vili creauit preciosum, vt cum mineralibus maxime in natura teneat symbolum, & dedit illi substantiam, & substantiæ proprietatem, quam contingit vllam minime ex rebus in natura possidere: quoniam ipsum solum est, quod ignem superat, & ab igne non superatur, sed in eo amabiliter quiescit, gaudens: ipsum namq; solum cum sit metallicum, continet in se totum, quo indigemus in nostro magisterio: quoniam omnia alia cum sint combustibilia, igni cedunt, & in favillam deficiunt.

Quod arg. viu. continet in se sulfur suum. Cap. V.

Manifestum est igitur, quod arg. viu. continet in se sulfur suum bonum, fixum, quo coagulatur in aurum & argentum secundum diuersum disponendi modum. Nam secundum philosophum, arg. viu. & si fuerit purum, coagulabit illud vis sulfuris albi non vrentis in arg. Et illud est res optima, vt per artificium Alchymistæ faciant Elixir ad argentum. Si verò sulfur fuerit optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitis simpliciter non vrentis, erit res optima, vt ex eo fiat Elixir ad aurum. Et bene tradidit Philosophus primo sulfur album ad argentum: & postea rubeum ad aurum, quia non potest fieri aurum, nisi prius fuerit argentum: quoniam non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Non ergo potest fieri transitus de nigro ad perfectum citi-

citrinum, nisi fuerit primò album: quoniam citrinum ex multo albo & paruissimò rubeo est compositum. Nec potest fieri etiam de citrino transitus ad albū nisi primò fuerit nigrum, quoniam non potest aurum fieri argentum, nisi primò fuerit destructum, & corruptum, & nigrum: quia quod est melius, non potest fieri deterius, nisi per sui corruptionē. Nam generatio vnius est corruptio alterius: ideo qui scit aurum conuertere in argentum, scit & argentum conuertere in aurum: quoniam sulfur non vrens album ad argentum, potest fieri per maiorem digestionem sulfur rubeum ad aurum: quoniam citrinatio nil aliud est quam completa digestio: nec albedo aliud est quam nigredinis ablatio: calor namque agens in humido efficit primo nigredinem, & agens in sicco operatur albedinem, & in albo citrinitatem. Et hoc quidem in calcinatione plumbi attēdi potest, quod conuertitur in cinerem nigrum, postea in album, deinde in minimum citrinum vel rubeum. Sic sulfur album, vel rubeum habetur ex vna metallorum materia ad plenum depurata: modo tamen diuerso digesta & decocta. Iccirco dicit Philosophus, quod omni argento inest sulfur album, sicut omni auro inest sulfur rubeum: sed tale sulfur non inuenitur super terram, vt dicit Aui. nisi quod in istis duobus corporibus existit. Et ideo ista duo corpora subtiliter præparemus, vt sulfur & arg. viu. de illa materia habeamus super terram, de qua aurum argentum efficiebatur sub terra. Ipsa namque corpora lucentia sunt, quibus insunt radij tingentes cætera corpora albedine & rubedine vera, secundum quod ipsa fuerunt præparata. Nam per nostrum magisterium corpus perfectum iurat, & imperfectū perficit sine admistione alterius rei extraneæ. Aurum itaque cum sit preciosius omnibus metallis, est tinctura rubedinis tingens, & transformans omne corpus. Argentum verò est tinctura albedinis, perfecta albatone tingens cætera corpora. Cum illis namque corporibus, scilicet Sole & Luna, miscetur Mercurius, & figitur per ipsa maximo ingenio, quod minime peruenit ad artificem duræ ceruicis.

Quod unus est lapis philosophorum.

Cap. VI.

Oportet igitur inquisitorem huius scientiæ constantis voluntatis esse in opere. Nemo hoc modo illud præsumat attendere, quoniam in rerum multitudine ars nostra non perficitur: vna enim est. Est enim lapis vnus vna medicina, cui nil extranei additur, nec diminuitur, nisi quod superflua remouentur. Omne enim sulfur externum, id est vulgare, vel butyrum arg. vi. est extraneum, eo quod sui ipsius est destructiuum, vel corruptiuum: è contra verò illud non est extraneum, in quo habet ipsum conuertere per magisterium nostrum, scilicet in aurum & argentum. Nihil ergo conuenit rei nisi quod est ei propinquius ex sui natura. Non enim generatur ex homine nisi homo, neque ex alijs animalibus nisi similia sibi: quoniam vnumquodque quod generatur sibi simile consequitur. Vera igitur vtamur natura, quoniam non emendatur nisi in sua natura, cui nihil alienum iungitur. Nolite ergo introducere nec puluerem, nec aquam, nec vllam rem: quippe quia diuersæ naturæ lapidem nostrum non emendant, nec intrat in eo, quod non sit ortum ab eo: quoniam si aliqua extranea sibi apponantur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod fieri queritur. Ex rebus ergo corporalibus maxime conuenientibus in natura, necessariū est medicinam colligere. vnde oportet quod ipsa medicina illis in natura conueniat, & eis in profundo maxime cohæreat: ita quod diminutum perficere cōpleat, & etiam quod mercurius per minima ante illius fugā misceatur: sed nulum corpus in sua natura manēs mercurium coagulat, nec ei firmiter adhæret. Nec etiam ipse mercurius per se medetur infirmis corporibus, quoniam in examinatione separatur ab eis. Nam grossa simplicibus, & simplicia grossis mi-

nus bene conueniunt. Subtilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusionis necessesse est illam medicinam esse, quàm ipsa corpora, & fixationis ac retentionis, quàm sit arg. viuum in sua natura.

Ex quibus extrahitur lapis philosophicus. Cap. VII.

Quari ergo non immeritò potest, vnde hæc nostra maximè possit elici medicina. Quibus respondentes dicimus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam in corporibus, quàm etiam in argento viu. secundum naturā, cum vnus sint reperta naturæ. Sed in corporibus quidē difficile: in ipso vero mercurio viu. propinquius, non autem perfectius. Et illud ideo quia non est corpus dignius sole, aut purius, aut eius vmbra, scilicet luna: sine quibus nullum arg. viu. generatur tingens. Qui verò absq; isto argento tingere nititur, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad coenam: nam aurum aureum, argentum argenteum tribuit colorem. Qui ergo arg. vi. cum sole & luna tingere nouit, venit ad arcanum, quod dicitur sulfur album optimum ad argentum: quod cum rubeum efficitur, erit sulfur rubeum optimū ad aurum. Ab illis igitur corporibus extrahitur sulfur nimum album & rubeum, cum in ipsis sit purissima sulfuris substantia ingenio naturæ summè depurata, quod secundum Albertum clarius est & subtilius, quia in depuratione ipsius est ars debiliior natura, nec consequitur eam, licet multum labore. Pater enim eius est Sol Luna mater est: quia ex illis corporibus cum suo sulfure, vel arsenico præparato nostra elicitur medicina: ex corporibus similiter solis elici potest ipsa. Ex solo autem arg. viu. facilius & propinquius perfectiusq; inuenitur, cum ipsum sit pater omnium istorum luminarium, & omnium liquabilium: ab ipso siquidē omnia fiunt, & ideo in ipsum omnia resoluuntur, quoniam natura naturā amplectitur propriam amabilius, magisq; gaudet cum ea, quàm cum extranea. In ipso namq; est facilitas extractionis illius subtilis substantiæ, cum iam in actu habeat substantiam. Relinquitur ergo medicinam nostram esse purissimam, & subtilissimam substantiam quæ ex arg. viui materia originem suam ducit, & ex illa creata est. Non est aut materia arg. viu. in sua natura, nec in sua substantia tota, sed fuit pars illius, non autem quæ est nunc, cum lapis noster factus est, simpliciter est arg. viu. licet fuerit pars eius, quoniam ipsum illuminat, & ab aduersione defendit, & conseruat: quod est causa perfectionis. Igitur cuiuscunque causa tantum generationis sit medicina, tam quidē in corporibus, quàm in ipsius arg. viui substantia, lapidis preciosi indagatur substantia. *Consulto tamen, quòd non opereris nisi cum mercurio & Sole, ad Solem & mercuriū, & Luna ad Lunam: quoniam totum beneficium huius artis consistit in ipsis tantum.*

Quòd impossibile est lapidem perfici ex sola metallorum substantia sine materia. Cap. VIII.

Igitur si in prima naturæ materia opus nostrum vellemus incipere, esset longissimum, & impossibile, & etiam magnæ & quasi infinitæ requirerentur expensæ ad hoc perficiendum. Et cum demum per difficillimum artificium lapis fuerit factus de natura metallorum, tamen opus philosophicum, siue physicum nondum est inceptum: quippe quia est necessarium, quòd lapis philosophorum elici possit de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum. Quoniam est necessarium quòd illud quod est Elixir, magis sit depuratum, & digestum, quàm aurum vel argentum: eo quòd ipsum Elixir habet conuertere omnia imperfecta alia, & à perfectione diminuta corpora in aurū, vel argentū, quòd ipsa minimè perficere possunt: quia si de perfectione sua alteri darēt, ipsa imperfecta existerent, eo quia nō possunt tingere nisi quantum se extēdunt. Et ad hoc fiet operatio in lapide nostro, vt melioretur eius tinctura in eo plus quàm in sua natura, & vt fiat Elixir iuxta sapientū allegoriam com-

litum ex speciebus limpidis, condimentum, antidotum, medicina, & purgamentum omnium corporum purgandorum, & transformandorum in solificum, & lunificum verum. Sed moderni operantes finem credunt operis esse, cum incipiunt opus: quoniam cum in tantum laborauerunt, quod opus eorum sit de natura metallorum, credunt compleuisse Elixir perfectum. Sed quando faciunt projectionem, nihil ibi inveniunt, qui operari desistunt, ubi incipere debuissent.

Quid sit opus primum philosophicum. Cap. IX.

Opus namque philosophorum est dissolvere lapidem in suum mercurium, ut in primam reducat materiam. Vnde Philosophus in 4. Meteororum huius artis sophisticos illudit artifices Alchymia, dicens: Species transmutari non posse. Quod quidem simpliciter verum est, nisi species ipsa, ut potest subdit, in primam suam materiam redigantur: quae quidem materia prima est arg. viu. cum ipsum sit elementum omnium ductibile. Tunc enim in aliam formam quam prius erant bene permutantur: non quidem species, sed individua specierum: quoniam ipsa individua actionibus sensibilibus sunt subiecta: eo quod in se sunt corruptibilia. Species vero quum sint vniuersales, actionibus sensibilibus non sunt subiecta: & ideo non sunt in se corruptibiles. Species igitur argenti, quae est argenteitas, non mutatur in speciem auri, quae est aureitas, nec e conuerso: quia species vere permutari non possunt, sed individua specierum bene permutantur, cum in suam primam materiam rediguntur: quia cum forma istius individui fuerit corrupta, vel illius, & in primam materiam resoluta, bene permutatur, & necessario introducit alia forma: quia corruptio vnius est introductio alterius. Et scias quod nulla materia potest ita destrui, quin sub aliqua maneat forma: vnde destructa vna forma immediate introducit alia ad hanc operationem, vel ad illam disposita. Et ideo dicit Philosophus Indiges tu qui vis operari, quod in solutione & sublimatione duorum luminarium primo labores, quia primus gradus operationis est, ut fiat arg. viu. ex ipsis. Notate ergo verba, signate mytheria, quoniam in hoc opere declaratur quis sit lapis, cum principium sui operis sit dissolutio ipsius. Oportet igitur sublimare, figere, & calcinare ipsum, ut sic demum solvatur in arg. viu. quod philosophis est contrarium. Vnde etiam dicunt philosophi, nisi corpora fiat incorporea: siue non corpora, vel volatilia, & e conuerso, nihil operamini. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis, quia corpora soluta in naturam primam spirituum sunt redacta, nisi quia magis sunt fixa, quia spiritus sublimantur cum eo. Nam solutio corporis fit cum congelatione spiritus, & congelatio spiritus est cum solutione corporis: tunc enim miscetur corpus cum spiritibus vel spiritu, & fit vnum corpus cum eis, vel cum eo, & nunquam separantur, sicut nec aqua mista cum aqua: quoniam omnia tunc ad suam naturam homogeneam primam sunt redacta. Prima vero homogeneitas metallorum est arg. viu. Cum ergo in ipsa homogeneitate solvantur, insimul coniunguntur, & nunquam separantur: quoniam tunc vtrunq; agit in suum socium sibi similem. Et ideo dicit Arist. Quod Alchymistae corpora metallorum vere transmutare non possunt, nisi prius ipsa redigantur ad suam primam materiam: tunc enim in aliam formam, quam prius erant, bene rediguntur. Quoniam contra hoc non stat ratio: quippe quia destructa vna forma, immediate introducit alia, ut patet ex operibus rusticorum: qui de lapidibus faciunt calcem, & de cineribus vitrum. Sic & multo fortius potest sapiens studio suo per magisterium naturale seu artificium nostrum ista corpora corrumpere, & illis nouam formam introducere: quia intentio nostrae operationis non est aliud, nisi quod eliciatur & eligatur purissima substantia mercurij in istis corporibus: quoniam Elixir consistit in illis tantum, & non in alijs.

Arg. viu. est materia prima, & elementum omnium metallorum

Nulla materia potest ita corrumpi, quin sit sub aliqua forma.

Quomodo alchymistae possunt transmutare corpora metallorum

Quid sit lapis, & quo indiget in operatione ut sit Elixir completum. Cap. X.

Hic igitur est lapis noster famosus, quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Extrema autem nostri lapidis in primo latere est arg. vii. in secundo verò est Elixir completum. Media namq; istorum aliqua alijs sunt magis depurata, decocta, & digesta, & illa sunt meliora, & operari propinquiora: quod te carissime ignorare non credo, sed bene scire: non ergo ob hoc erres: quoniam si seminauerit homo hec, & metet. Nam semen suo semini correspondet, & omne arbutum proprium affert fructum iuxta genus suum. Natura quidem est sapiens, semper perfici appetens, quoniam in se semper continet incrementum suum: ideo dicit Avicenna. Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quod Alchymia non est vera ars. Igitur quamuis lapis noster hic tam in se tincturam naturaliter contineat, quam in corpore tenui creatus à quocunque, per se motum non haberet, ut sit Elixir completum, nisi moueatur arte & operatione. Et ideo artes diuersae à diuersis philosophis sunt inuenta, ut compleatur per artificium quod à natura est relictum incompletum: quoniam natura prona est ad sui perfectionem. Prudenter ergo & non casualiter operare: & scias naturas lapidis, & fortitudines, & quis lapis, cuius lapidis sit amicus, vel inimicus: vide quod agnoscas quod ipse fecerit. Et antequam facias grossum, fac gracile, ponderosum alleuia, asperum lenifica, durum mollifica, amarum dulcifica, & habebis totum magisterium. Scias ergo quod suarum operationum alia medicina auri, quibus conuenit participare argento in aliquibus, & in aliquibus diuersificare: quoniam in principio suae operationis opus auri & argenti per omnia conuenit: in modo verò fermentationis disconueniunt: quoniam fermentum operis argenti, argentum est. Fac ergo vnam quamque speciem cum sua specie, & vnumquodque genus in suo genere: quoniam opus albi ad albificandum, & opus rubei ad rubificandum. Non ergo misceas opus vnius lapidis cum opere alterius lapidis: quoniam vehementer errares, si secus faceres. Alia quippe corpora possibile est quod operentur, sed non erunt bona sicut illa: quippe quia medicinam quam non habent, dare non possunt: impossibile siquidem est, non fixum figere, & immundum mundare: quia non inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea, nec aliquis dare potest quod non habet. Quare licet uti possis, vel indiges tu, cum non possis habere in istis illud, quod est maioris temperantiae, & minoris fecis, si indigeris usu eorum, oportet primum ut conuertas ea in similitudinem duorum corporum perfectorum, quod nunquam fiet nisi Sol & Luna in vno corpore coniuncta projiciantur de super ipsa. Quippe quia mercurius cum sit de sua natura conuersiuus, fit vnumquodque cum singulis quos amplectitur ex planetis. Si iungatur cum plumbo, plumbum erit: si cum ferro, ferrum erit: & si cum alijs corporibus, erit consimile eis. Si autem cum istis duobus iungatur radijs, fit Elixir perfectum. Non ergo operandum est nisi de ista nobili materia, quia non sunt res aliqua ratione, nisi secundum eorum naturam. Quicunque ergo querit à natura quod in ipsa non est, fatuitas est & perditio laboris. Non comedas ergo de filio, cuius mater menstruum patitur: quem si comedis, leprosus & tu fies, & opus tuum: sed frustum comede de carne pingui, & habebis aurum & argentum quantum volueris. Et non queras à natura quod in ipsa non est, quoniam fatigares animam tuam in vanum. Haec extracta sunt à Morieno doctore veracique philosopho.

Mercurius fit vnumquodque quod amplectitur.

A E N I G M A.

Nihil reputans inde lucrum, si ita faceres: sed beneficias unguentum de sulfure, & blanqueto: quoniam res cuius caput est rubeum, pedes albi: oculi uero nigri est magisterium. Intellige quod dico, quoniam omnia uere sunt uerissima, qualia nunquam philosophus aliquis tradidit meliora.

Inc.

Capita libri secundī.

De inuestigatione perfecta lapidis physici.	Cap. I.	dum.	Cap. XIX.
De lapidis regimine.	Cap. II.	Quòd pondus fermenti debet excedere pon-	Cap. XX.
Quomodo depuratur mercurius.	Cap. III.	dus sulfuris, uel esse equale	Cap. XXI.
De lapidis inhumatione	Cap. IIII.	Quæ sunt utilitates magisteriorū.	Cap. XXII.
De recapitulatione tertij regiminis.	Cap. V.	Quomodo debemus seruare quantitatem u-	Cap. XXIII.
De secundo regimine quod est ablucere.	Cap. VI.	niscuiusque.	Cap. XXIV.
De diuisione lapidis per quatuor elementa	Cap. VII.	Quomodo elementa sunt corrigenda, & quo-	Cap. XXV.
De ablutione aque.	Cap. VIII.	modo acquiritur fusio medicinae.	Cap. XXVI.
De ablutione aeris.	Cap. IX.	De pōderib. obseruadis in fixatione.	Cap. XXVII.
Quomodo ab omni re extrahitur oleum.	Cap. X.	De fixatione Elixiris in compositione ad al-	Cap. XXVIII.
Que differentia est inter aquam & oleum.	Cap. XI.	bum.	Cap. XXIX.
De ablutione ignis & terre.	Cap. XII.	De reductiōe aeris super Elixir albi.	Cap. XXX.
De causa ablutionis secundum Pla.	Cap. XIII.	De iteratione Elixiris albi.	Cap. XXXI.
De tertio regimine quod est reducere.	Cap. XIII.	De cōpositione Elixiris rubei.	Cap. XXXII.
De modo reducendi aquam super terram	Cap. XV.	De multiplicatione medicinarū.	Cap. XXXIII.
De modo sublimandi, & albificandi terrā.	Cap. XVI.	Quomodo intelligitur solutionem & subli-	Cap. XXXIV.
Quomodo sulfur album fit rubrum.	Cap. XVII.	mationem fieri.	Cap. XXXV.
De recapitulatione tertij regiminis.	Cap. XVIII.	De modo faciendi proiectionē.	Cap. XXXVI.
De quarto regimine quod est figere, & quod fer-		De recapitulatione totius magisterij.	Cap. XXXVII.
metum album fixum est necessarium ad figen-			

De inuestigatione perfecta lapidis physici.

Cap. I.

Anifestum est ergo operationē medicine esse operationē nature ipsamq; medicinā esse eādem naturā, eo quòd ipsa medicina solū est cōposita ex natura. Certū quippe est omnē rem esse de eo, in quod resoluitur. Nā gelu conuertitur in aquā calore mediāte. Clārū est ergo aquā ipsam prius fuisse, & ipsum gelu. Sic omnis lapis noster resoluitur in arg. viu. per magisterium nostrum: ergo prius ipse fuit arg. viu. Modus autem conuertendi ipsum in arg. viu. est conuersio naturarum in suam primā radicem: naturam nanque conuere, est elemēta circulariter rotare. Sunt autem elementa de aptitudine sua ad inuicem conuersiua: & ideo generantur & corrumpuntur, & ad inuicem alterantur. Conuerte ergo elementa, & quod quæris inuenies: quia nostra operatio non est nisi naturarum mutatio, & eorum elementorum frigidū cum calido, & humidū cum sicco amicabile commutatio: veruntamen non conuertitur siccū in humidū, nisi prius fuerit frigidū, id est aqua: nec frigidū conuertitur in calidū, nisi prius fuerit humidū. Nanque transitus non fit ab extremis nisi per medium. Terra non conuertitur in aerem, nisi prius vertatur in aquam. Aer quippe & aqua sunt elementa media: Ignis & terra sunt elementa extrema. Aer verò est iuxta ignem, sicut terra iuxta aquam: & ideo quia aqua contrariatur igni, & terra aeri: quia aqua frigida est & humida: ignis calidus & siccus: terra verò frigida & sicca: aer autem calidus & humidus est: & sic aqua & aer conueniūt in humiditate, ignis & terra in siccitate cōueniunt: & ideo vnū in aliud conuertitur, & similiter ad inuicē, ideo immediate conuertuntur, ac tardius ab inuicē separantur. Econtrā autem aer & terra, ignis & aqua ad inuicē non conuertuntur, nisi ignis in aerē, & terra in aquam prius conuertantur. Si ergo siccū conuertitur in frigidū, & frigidū in humidū, ac humidū in calidū, & calidū in siccū, tunc habebis totum magisterium.

De transmutatiōe elementorum ad inuicem.

Quatuor modi
regiminis con-
uerentes ad in-
uicem.

Modi verò regiminis ad inuicem conuerentes sunt quatuor principales, scilicet soluere, abluere, reducere, & figere. Soluere grossum in simplum & subtiliare, abluere obscurum in lucidum, reducere humidum in siccum, figere volatile supra corpus fixum. Soluere est diuidere corpora, & materiam, vel naturam primam facere: abluere est inhumare, distillare & calcinare: reducere est incerare, impinguare, vel imprægnare, subtiliare: figere est desponsare, resolueri, & coagulare: per primum mutatur natura interius, per secundum exterius, per tertium superius, per quartum inferius.

De primo lapidis regimine, quod est dissoluere. Cap. II.

Lapidem siccum, grossum dissolue in arg. viu. ut in suam reducatur materiam primam. Et hoc totum solum fit per arg. viu. eo quod ipsum solum habet Solem & Lunam ad suam naturam vel materiam primam redigere. Sed quia arg. viu. habet in se fæculentiam terream & adustibilem absque inflammatione, & aqueitatis substantiam, necesse est superflua demere, & absentia implere vel supplere, si plenam medicinam volumus facere vel trahere. Terrenam autem fæculentiam oportet omnino per sublimationem demere, ne humidum in proiectione creet calorem & aqueitatem ipsius, simili modo fugitiuam oportet (quo ad medicinam illius) substantiam saluare: de cuius proprietate est mündare, & ab adustione defendere, & etiam figere, ac fixum facere. Ideoque contingit ex ipsius medicinæ diuersitate secundum eius diuersam depurationem quandoque creari Saturnum ex illa, quandoque Iouem, quandoque Latonam, quandoque Venerem, quandoque verò Martem: quod ex impuritate necesse est euenire vel accidere.

Quomodo depuratur mercurius, & purgatur. Cap. III.

Ingenium igitur ipsius terreæ substantiæ, superflue remotionis, est ipsum semel vel bis sublimare à vitro & sale, donec ipsius albisissima sumatur substantia. Cum verò albisissima ascenderit, proijce in feruenti aqua, donec redeat in arg. viu. Post tolle ab eo aquam, & operare cum eo, quoniam non est bonum operari cum ipso, nisi prius hoc modo purgetur: vnde dicit Auicenna. Primum quoque facere incipere est quod sublimetur mercurius, postea solue eum, ut redeat in primam materiam suam, & sublima totum: tunc in hoc mercurio mundo mitte corpora munda, equali lance librata: Veruntamen non misceas corpus album cum rubeo, nec rubeum cum albo, sed vnumquodque seorsum dissolues in partem: quoniam aqua alba est ad albificandum, aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas aquam vnius lapidis cum aqua alterius, aut cum alio lapide, quoniam vehementer errares, & excacaberis si secus feceris. Ab hinc vice post vicem contere, & imbibere, & coque in balneo marie, post destilla per filtrum, quousque transeat ipsum: collige tamen ad partem supereminens nigrum, quoniam illud est oleum, ac verum dissolutionis signum: quia quod est solutum peruenit ad sublimitatis finem, vnde separatur ab inferioribus, ascendens sursum & petens altiora loca, ut corpus aureum. Custodi autem ipsum cautè ne euolet in fumum, & quod facis in albo, facias in rubeo: quoniam hæc medicina in essentia est vna, & in modo agendi similiter vna: est tamen in rubea additamentum citrini coloris, quia sulfuris fixi substantia mundissima efficitur. Differetia tamen inter solarem & lunarem medicinam, eo quod hæc quidem illud continet: illa verò non, quoniam indiget mundissimo sulfure albo, sicut hæc indiget rubeo. Sufficiunt hæc duo corpora eo quod assimulantur quasi, vel illi quod quaris. Sed indiges quod in solutione, sublimatione, & subtiliatione eorum labores. Sunt enim fortia, & indigent præparatione longinqua, & operatione continua.

vt primò calcinentur, & postea soluantur: quoniam cum calcinata fuerint, facilius soluantur: eo quia calor ignis penetrans partes corporis facit aqua ingredi post ipsum: & sic est magis solutionis susceptuum. Veruntamen si calcinaueris corpus grossum, quod etiam dissolutum est, pone ad partem, & quod remanet in filtro, accipias cautè ipsum ne perdatur in fumum, & pereat magisteriū. Idcirco cum istud graue sit perficere & difficile, expedit corpora grossa soluere per aquam solū, id est per arg. viū. sine calcinatione, quoniam istud est securius, licet in operatione sit tardius. Esto ergo longanimis, & non festinanter extrahas tincturam, nec festinanter aut velociter queras perficere, quia primus error in hac arte est festinatio, quia comburit omnia, & ad remotū perducit. Nam ignem si multum feceris in principio missionis eius, eueniet in tincturis detrimentum, quoniam comburuntur medicinae per nimias caliditates. Vnde versus.

Dissipa rem captam prius per partem satis aptam.

Leuiter extractam, sic massam contere factam:

Hec non festinè, sed temporis ordine sine,

Albumen urine disponit membra ruinae.

Patienter igitur sustine, contere, & coque, reitèra, & non tædeat te hoc ipsum reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Et quanto magis teres, tanto magis mollificas, & quanto magis mollificas, tæto magis partes grossas subtilias, donec vniantur, & ab inuicem non diuidantur: quoniam spiritus cum corpore tunc inspissantur, & omnia quæ impastantur, dissoluuntur: & impastatio fit cum nimia trituratione & assatione. Nam per contritionem & incensationem, ac assationem diuiduntur partes ligatae viscositate aquæ, quæ viscositas est in corporibus. Corpora verò soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & nunquam separantur, sicut nec aqua mista, aquæ: quippe quia natura letatur, quoniam sponsus cum sponsa copulatur. Quæ verò non dissoluuntur, non habent partes subtiles, nisi mollifices: ideo carissime indiges, quod in dissolutione lapidis labores, scilicet partes suas puriores disgregas ab ipsis, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuioribus perficiatur.

De inhumatione lapidis.

Cap. IIII.

L Apide autem dissoluto, accipe totum & pone super calorem temperatū, vt putrefiat, & digeratur melius, videlicet per mensem philosophorum, id est per triginta dies: quoniam adustio in animalibus per inhumationem tollitur, & decoctionem. Decoquas ergo completè vt ebulliant omnia simul leui igne, & in suam materiam primam redeant, & sint arg. viū. Hoc autem habito, soluitur illa autoritas Arist. 4. Meteor. Sciant artifices Alchymistæ, species rerum transmutari non posse. Quod quidem verum est, nisi prius, vt subditur, in suam primam reducantur materiam. Tunc autè in aliam formam quā prius erant, bene permutantur. non quidem species, sed indiuidua specierum permutantur: quoniam sunt corruptibilia ipsa, & actionibus sensibilibus subiecta. materia nāq; nullo modo potest ita destrui, quin semper maneat sub aliqua forma: vnde soluta prima corporis forma in mercurio immediate introducitur noua forma, corrupta ipsorum forma: quæ quidem forma est in colore nigra, in odore foetida, & in tactu subtilis, & discontinuata: & hoc est signum perfectæ dissolutionis corporum: quia calor agens in humido primo generat nigredinem. Quæ quidem nigredo est caput corui, sed est principium operis nostri, quod est dissoluere lapidem nostrum in mercurium, vel in aquam mercurialem. Mòdò habes primum regimen operis,

MOdò dicam breuiter totum dissolutionis modum. Sublima ergo primo mercuriũ, & deinde soluas ipsum: hinc incorpora ipsum cū terra lota, et igne, & pariter decoque, quousque redeant ad suam primam materiam. Et hoc ideo fit, vt habeamus sulfur & mercuriũ de illa materia, de qua aurũ & argentum efficiebantur subtus terram: quia si verum sulfur fuerit, & arg. viu. bene possumus ex ipsis aurum & argentum facere. Hoc autem magisteriũ nõ est nisi pro diuitibus, & pro mundi altioribus. Et qui habet ipsum, habet thesaurum sempiternum. In ipso ergo tria sunt inquirendã, puta subtile ingenium artificis, opera manuum, & arbitrium. Quod quidem requirit diuitias, sapientiam, & libros.

Secundum autem lapidis regimen est abluere nigrum corruptum, & foetidum, vt sit valde lucidum, clarum, & à sordibus vacuum. Quod quidem fieri nullatenus conuenit sine elementorum diuisione, & aquarum distillatione, & lapidis dissolutione: quia elementorum duo sunt lapidea, & duo aquatica. Lapidea autem sunt ignis & terra, quia sunt sicca. Aquatica verò sunt aer, & aqua, quia sunt humida. Ignis ergo comedit illud quod in exterioribus existit, quoniam comedit, & vastat, & deuastat sordes aquarum per distillationem, & subtiliat eas per aeris leuificationem: comminuit etiam grossitudinem lapidis per calcinationem, & deuorat eorum sulfureitatis falsedinem: & ideo lapis noster in quatuor elementa diuiditur, vt magis subtilietur, & vt magis à sordibus depuretur, & postea firmitus coniungatur. Sed nunquam fuit aliquid natũ vel crescens, nec animatum, nisi post putrefactionem: ideo putrefiunt, vt magis digesta melius separentur: Quippe quia si putrefactũ non fuerit, fundi non poterit, nec soluetur: & si solutum non fuerit, ad nihilum redigetur.

ACcipe ergo lapidem sic corruptum, & diuide ipsum per quatuor elementa per distillationem: primò per leuem ignem aequaliter continuatum, & recipe suam aquam: deinde paulatim vigora ignem donec receperit aerem igne mistum: quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra, & sicca. Et scito quòd distillatio aquæ habet fieri balneo mediante, eo quòd subtiliores lapidis partes sine calore ad naturam simplicis aqueitatis approximantes per eam distillabuntur. Aer verò & ignis per cineres distillantur: eo quòd per ipsos, cum ignitionem sustineant, contingit calores & grossiores terreas partes sursum eleuari. Subtilior ergo separatio per aquam, cum non sustineat ignitionem, quàm per cineres, elicitur. Isto ergo modo diuides quatuor elementa, eo quod oportet extrahi aquam ex sua substantia humida, & non ex alia, quòd in eis est maior tinctura. De terra verò non cures cuius sit substantiæ, dum tamen fuerit alba & fixa substantia. Terra desiccet & figit, aqua verò mundificet & abluat: aer verò & ignis tingunt, & fluere faciunt. Ideo oportet quòd sit aqua multa, & aer multus: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta multitudo aeris erit. Studeas ergo carissime in omnibus operibus tuis mercurium superare in commistione, vt satis habeas de aere: quoniã si per ipsum solum perficere poteris, preciosissimæ perfectionis naturæ Vincentis indagator eris. Veruntamen firmiter teneas, quòd omnium capitulorum huius præciosissimæ artis non excedit precium ipsarum medicinarum expensione quinquaginta argenti.

genteos ex prima operatione computado. Oportet tamen ipsam medicinam diutius assari super ignem, & nutriri sicut nutritur puer in vberibus.

De ablutione aquæ. Cap. VIII.

Cum autem habueris elemēta, vt dictum est, diuisa, abluere ea, scilicet aquā & aerem septies distillando: ignem verò & terram fortiter calcinando. Aquam tamen & aerem separatim distilles, quoniam aer est melior quam aqua: licet ipsa aqua abluat, & dealbet terram, faciatq; matrimonium tincturarum: sed aer tingit terram, & infundit animam, & facit eam sensibilem. Vnde oportet quod aer & aqua sint à sordibus mundata, & ab adustione tuta, donec fumatur eorum tinctura: quoniam si comburantur, effectū priuantur, nisi postea in fimo coquantur. Idcirco inhumatio in fimo interposita inter distillationes multum iuuat, vt ad perfectę ablutionis signum melius deueniatur. Quod quidem signum est splendor & crystallina serenitas absq; fæcibus, nisi forte albis. Fæces verò aquæ, quas facies in omni ablutione, id est distillatione vice post vicem ad partē separa, & reponere in terra nigra superius collecta. Aquā verò septies distillatam serua ad partem: quoniam ipsa est mercurius philosophorum solutius, faciēs matrimonium, & aqua vitæ abluens lotonem. Et sicut fecisti de alba aqua, ita facies de rubea: quoniam vnum & eundem modū habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quod aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnam cum alia, quoniam errabis si secus feceris.

De ablutione aeris. Cap. IX.

Ahinc autē diuide aerem ab igne per distillationem, quoniam quod distillatum est, est aer purissimus: quod verò remanet in fundo est ignis siccus. Considera ergo quæ dixi, vt opereris lapidem humidum, & aquā, & terram solū, & vt vtaris lapide sicco ad ignem, & aerem tantum. Aer sanē est oleum, & tinctura, & aurum, & anima philosophorum, & vnguentum quo totum perficitur magisteriū. Intellige ergo quod ignis cum aere distillatur, quia conueniunt in caliditate, & non cum aqua, eo quod aqua refugit ignem, quia contrariantur ad inuicem. Aer ergo distillatur cum igne, quia ipse est aqua tincta, & eius tinctura est ignis: quoniam ignis corpus est, & aer spiritus ignē deferens. Si ergo lapidem miscueris cum igne, statim erit rubeus, & semper diligenter se. Quodcūque ergo volueris rubificare, rubifica cum igne lapidis, & erit rubeum semper.

Quomodo ab omni re extrahitur oleum. Cap. X.

Pone ergo super substantiam corporis, cuius oleum extrahere volueris, purissimi mercurij tantum, quod superueniat quatuor digitis vel plus, quod melius est: deinde accende sub eo ignem lentum donec videris eius oleū, id est aerem paulatim ascendere, seu eleuari super mercurium, collige eū caute & serua seorsum. Si ergo minuatur mercurius, adde alium mercuriū mundum, & calidum, & reponere ad coquendum, continuē hoc facias, donec sumas eius oleum, & nihil remaneat insolutum. Distilla ergo totum per alembicū septies, quia ablutio eiusdem est eadem sicut ablutio aquæ. Quod quidem inhumanando & distillando humiditatem debet fieri, quousque deuenit ad crystallinam serenitatem absq; fæcibus, nisi forte album, cuius signa sunt gutta spissior abscolor, intensior, & leuitas aerea: ita quod si ipsum prædictæ aquæ miscueris, natabit superius. Aerem verò sic ablutum serua seorsum, quoniam est oleum, tinctura, & aurum, anima & vnguentum philosophorum, quod colorat, & tingit, & figit, & fluere facit. Tingit omnem laminam in eo ter extinctam in aurum vel argentum, secundum quod ipsum vel album erit, vel rubeū.

Non ergo misceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso: quoniam oleum albi est ad albificandum, rubeum ad rubificandum. Idcirco si illorum corporum oleum multum fuerit, multa erit tinctura: quoniam multitudo tincture tanta erit, quanta fuerit olei multitudo.

Que differentia est inter aquam & oleum.

Cap. XI.

Differentia est inter tincturam aquæ & olei: quia aqua abluat tantum & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aqua, mundatur ab ea: & quando desiccatur pannus, mundatur ab ea, & recedit aqua, & permanet in statu & in colore suo, in quo prius erat: nisi quia est magis mundus. E contra est in oleo, quia si tingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis, vel aereum, nisi ex toto id destruat: nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per abluitionem, & ignis desiccationem: aqua autem est spiritus extrahens hanc animam à corporibus. Cum verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu, quia spiritus locus est eius. Anima ergo est tinctura soluta in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum: deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleoginositatem. Sic ergo est de aqua, spiritus est in quo portatur tinctura aeris, quæ cum reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritalis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aeris. Spiritus igitur retinet animam, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore nisi mediante spiritu. Cui verò coniunguntur, nunquam separantur, quia spiritus retinet animam, sicut anima retinet terram. Vnde præcepit Hermes animas venari in lapidibus. est enim mansio earum in ipsis. Non ergo sis in venando piger vel lentus, præcauens ne fugiant à te. Si autem fugiant, non accipias eas cum falcone. Sunt autem retentiue fugitiuorum. Cum eis ergo est coagulatio nostra: quoniam retinet fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam, quoniam ipsa retinet eam. Quoniam cum ascenderit à terra in cælum, iterumque descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum, non tamen commisceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso.

De ablutione ignis & terre.

Cap. XII.

Olei verò facies quas fecerit collige omni vice, & repone cum igne, quoniam sunt ignis, ac nigredinem tenentes ad rubedinem, quas oportet cum aqua prima terere, & suauiter comburere, donec fiat puluis omnino priuatus ab aeris humiditate. Sic enim oportet facies etiam aquæ cum terra coniungere, igne accenso fortiter calcinare, quousque sit sub alba humiditate vacua. Calcina ergo ignem cum igne, & terram cum terra, quousque fiat munda, & nigredine priuata. Quod autem ascenderit ab igne illud est oleum rubeum: quod verò à terra, est album preciosum: quippe quia oleum quod tardius à corporibus separatur, preciosius habetur. Consequere ergo omnia tempore suo partem à parte, & serua singulariter vnumquodque eorum.

De recapitulatione secundi regiminis.

Cap. XIII.

Oportet ergo te secundum Platonem pro posse tuo separationem elementorum exercere, aquam & aerem abluere per distillationem, & terram comburere per calcinationem, quousque non remaneat aliquid in corpore de anima, nisi quod non sentiatur in operatione: cuius signum erit, cum nihil à corpore euaporabitur. Si de eo parum laminæ ignitæ fuerit superpositum, tunc sanè erit appropriatum. Nomine spiritus, subtile, purum, & appropriatum: nomi-

nomine anima, tingens lucidum & appropriatum, nomine corpus subalbum, & siccū: quippe in nulla nostra operatione est necessaria aqua, nisi candida: nec oleum nisi album vel subcitrinum: nec ignis nisi rubeus, nec terra nisi pallida sit, vel subalba. Si autem ita præparaueris elementa, erit terra habilis ad solvendum, aqua efficax ad digerendum. Et oleum in quo portatur ignis superabundans ad tingendum. Si verò elementa talia non habueris, est signum erroris. Ergo corrige errorem tuum, quia propinquior est operatio, præparatio in eam quam in opere nouo incipere. Elementa ergo abluta in vase sigillato singuliter reserua, & maxime oleum, quia consumit ipsum aer propter naturæ suæ vitiatatem: & scribe super totum, sic quod recorderis virtutes, nomina, & colores: ne vnum pro alio acceperis cum operatus fueris, & corrumpatur opus. Et quidem hæc sufficiant ad completam abluitionem elementorum.

De tertio regimine, quod est reducere.

Cap. XIII.

Tertium regimen lapidis est reducere aquam humidam super terram siccam ut recuperet perditam humiditatem: sed cum terra sit ex duobus corporibus, & duo elementa sint sicca, dura, & lapidea, ignis supple, & terra in siccitate concordant, insimul sunt præparanda, quoniam vnā habent præparationem. Coniunge ergo grossitiem ignis cum terra post aeris abstractionem, & præpara insimul propter temporis abbreviationem: & etiam ut bona sit eorum commistio, & ut non confundatur præparatio, & vnus alium bene tingat, & ne vrantur super ignis pugnam: vnde præparare eos insimul est magis saluum magisque propinquum: eorum autem præparatio est, ut eorum maiorem recipeant humiditatem. Corpus namque calcinatum, est discontinuatum, eo quod ab aqueo est omnino priuatum. Vnde cum nudum sit & vacuum, & multū sitiens ebibit suum humidum aqueum.

De modo reducendi aquam super terram.

Cap. XV.

Insunde ergo primò aquā per vices cōterēdo, & post leuiter calcinādo, quò vsque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimam partem suā: sciēs quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & post maiori, sicut est videndū in infantis educatione. Idcirco multum contere terram, paulatim imbibe cum aqua de octo in octo dies, decoque in fimo, & postea mediocriter calcina in igne, & non tēdeat te hoc multoties iterare: quoniam terra fructum non gerit absque frequēti irrigatione: & si trituration non fuerit bona, donec aqua fiat vnum cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione, donec aqua fiat sicca, & desiccata à terra alba: quoniam exiccatio cum forti trituratione & assatione, terram facit albam. Caueas tamen ne imbibas terrā, nisi paulatim, & paulatim cum longa trituratione, supple post exiccationem terrā: deinde est pondus in hoc vbiq; notandum, ne nimia siccitas aut superfluous humor administrando corrumpant: ut videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit, & imbibendo dissoluas, quantum assando deficit. Ideo omni vice post calcinationē terre superfunde aquam temperata: neque multum videlicet, neque parū: quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: si verò parum comburetur in fauillam: quare suauius & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis. Decoques in fimo, & calcinabis donec de aqua biberit quinquagesimam partem suā. Et nota quòd post imbibitionem debet inhumari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum, quoniam non videbis tinturam, neque proficuum perfectum, donec sit completum. Studeas ergo cū

E

in omni opere fueris, omnia signa quæ in qualibet decoctione apparent in mente tua recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores, niger albus & citrinus. Cum terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigra completa. Qualibet igitur vice paulatim, & paulatim vigora igne in calcinatione, quo usque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinem, ita agens in sicco generat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iterato, quoniam azot & ignis latonem abluunt, & obscuritatem ab eo auferunt. Nam præparatio sua semper fit cum aqua: Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra, & quâto magis fuerit abluta terra, tanto magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis cum forti contritione, & frequenti assatione aqueitatis mercurij maior deletur pars, scilicet aqueitatis, cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur.

De modo sublimandi & albificandi terram ex recapitulatione totius magisterij.

Cap. XVI.

Cum autem terra exhauserit de aqua quinquagesimam sui partem, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albißimi pulueris. Cum autem videris terram sicut nix albißimâ, & quasi puluerem mortuum alutel spondilibus, & ad latera adherere, tunc super eum reitera sublimationem sine facibus inferius remanentibus: quoniam adhereret pars illius fixa, & fixaretur cum facibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis. Puluis autem ascendens a facibus superius est cinis à cinere, & à terra extractus, sublimatus, honoratus. Quod verò remanet inferius est cinis cinerum, cinis inferior, vituperatus, damnatus, fax, & sicut scoria. Fac ergo agnitionem inter clarum & limpidum eius: quoniam cum albißimum ut nix ascenderit, completum erit. Colliges ergo eum cautè ne euolet infumum, quoniam ipsum est quæsitum bonum. Terra alba foliata congelans congelandum, & mundificans arsenicum. Et sulfur album quod Arist. dicit, quod est res optima, quam recipere possunt alchymistæ, ut de ea faciant argentum. Operare ergo cum ea ad Lunam, quoniam est completum: & hoc quidem modo perficietur sulfur album non vrens.

Quomodo sulfur album fit rubeum.

Cap. XVII.

Igitur si ad aurum volueris sulfur rubeum, dissolue sulfur album superius collectum in aquam rubeam per contritionem & imbibitionem, & bonam decoctionem, dissolutum congela in lapidem coagulatum. Dissolue iterum in aqua rubea, dissolue & sublima totum per ignem fortissimum. Modus namque artificis opus deaurat, dirigit, & coaptat quodcumque in similitudinem pulueris. Ascendens sursum est sulfur albißimum: quod verò remanet in fundo deorsum est sulfur rubeum tinctum ut scarlata. Et istud est secundum Arist. sulfur optimum non vrens, rubeum ac clarum, ut ex eo faciunt Alchymistæ aurum: hoc autem argui. conuertet per artificium secundum Arist. in verissimum aurum. Ex his igitur manifestè relucet philosophos verum dixisse, quod stultis videtur impolabile, scilicet quod unus est lapis, medicina una, dispositio una, opus unum, ac vas unum: ad album sulfur, & rubeum simul & semel faciendum. Videntes ergo omnes huius artis inuestigatores dictam albedinem in vase apparentem mirati sunt stare rubedinem in illa albedine occultatâ: & tunc non oportet illam rubedinem extrahere, verum decoquere quousque totum fiat rubeum. Sic ego de mane, quando video quod vrina mea est alba indigesta, statim cognosco quod parum dormiui, & repono me in lecto, somno verò recepto vrina citrinatur:

natur: quia citrinatio non est nisi completa digestio: Hæc verò est verissima compositio albi & rubei sulfuris non vrentis, quo per regimen quartum completur Elixir perfectum ad omne diminutum perficiendum in Solificum & Lunificum verum.

De recapitulatione tertij regiminis cum sublimatur terra.

Cap. XVIII.

Nullus debet sublimare terram ad opera sophisticorum, sed debet sublimare ad Elixir nostrum perfectum: & illa quæ sublimantur duobus modis sublimantur, aut per se, quia spiritus sunt, aut cum alijs, quia se incorporant cum spiritibus: Mercurius enim cum sit spiritus, sublimatur per se: terra verò nostra cum sit calx, non sublimatur nisi quia se incorporat cum mercurio. Conuerte ergo calcem & imbebe eum mercurio, & decoque donec fiat corpus vnu, & non tædeat te hoc ipsum multoties iterare, quia corpus nisi cum mercurio sit incorporatum, non ascendet sursum. Ideo necesse est, ut in quantum poteris naturam suam subtilies, & cum mercurio fortiter pistes, quousque fiat vnu: quia sublimationem non facimus, nisi ut reducantur corpora ad subtilem materiam, scilicet ut sint spiritus: & quod corpus sit leue ad redigendum in omnes res siue in Solem, siue in Lunam: & hanc sublimationem facimus, ut corpora redigamus in suam primam materiam, scilicet in Mercurium & sulfur. Facimus ergo hanc sublimationem tribus de causis: vna est, quia corpus sit spiritus de subtili materia & natura: secunda est, quod mercurius se bene incorporet cum calce: tertia est, quod totum sumat colorem album & rubeum. Idcirco quando calx sublimatur ad Lunam debet esse alba, & mercurius similiter albus: & calx quando sublimatur ad Solem debet esse rubea, & mercurius similiter rubeus, igne calefactus: & debet esse puluis inceratus: quia non bene operatur aliquis ad Solem, nec ad Lunam, nisi tali modo. Et cum mercurio quem sublimas ad Lunam non commisceas ullam rem, quia Solis calor non intrat ad Lunam, nec de Luna ad Solem. Non mitras ergo mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamque speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum, & non misceas illud quod remanet deorsum cum illo, quod ascendit sursum, sed pone vnumquodque ad partem: quoniam quod in fundo remanet reiterabis ad sublimandum per mercurij incorporamentum, donec ascenderit totum: alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum, in quo sublimas mercurium, sit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplum quod possit mercurius ascendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi, ita quod mercurius non possit exire, quia non sublimatur mercurius, nisi per fumositatem aeris. Ideo si locum inueniret aptum, euolaret in fumum, & deperiret magisterium. Vide ergo quod diximus. vide quoniam omnia verba necessaria sunt, & laude digna. Hæc ergo sufficiant ad complementum sulfuris albi & rubei.

De quarto regimine quod est figere, & fermentum aliud fixum est necessarium ad figendum.

Cap. XIX.

Quartum verò lapidis regimen est figere album sulfur & rubeum supra corpus fixum, scilicet, ut sulfur album figatur super argentum: sulfur verò rubeum figatur super aurum: quia secundum Pythagoram qui arg. viu. a corporibus extractum non coagulat in sulfur album, patiens ignem, nullam viam exigit ad albedinem. Qui verò dictum arg. viu. non coagulat in sulfur rubeum patiens ignem, nullam viam exigit ad rubedinem. Non ergo fatiges corpus tantum

in huiusmodi rebus altis, ad quas peruenire non potes, ubi ista facere ignoras, quoniā in deūo erras. Prudenter ergo & non casualiter operare: quoniā sine fermento nec exhibet Sol, nec Luna, sed aliud quod nō permanet in essentia, in cura nature, nisi occultaueris ipsum in corpore, de quo pręparasti ab initio, scilicet Solem & Lunam. Coniunge ergo ipsum cum eo, vt generet sibi similem, & fiat Elixir, id quod componis. Cum autem coniunctum fuerit cum suo corpore non desinit in aliud agere, quousque conuertat totum. Idcirco quādo vis fermentare, misce sulfur cum corpore, vt totum sit fermentum: quoniā fermentum rediget sulfur nostrū ad suam naturā, colorem & sapore per omnē modū. Quare fermentum ad album, erit album: & ad rubeum, fermentū erit rubeum, quod patet: quia si posueris fermentū argenti cum sulfure auri, rediget ad suam naturam, sed non ad suum colorē. Similiter si posueris fermentū auri cum sulfure argenti conuertet ipsum non ad suam naturam, sed ad suū colorē, & eōuer- so. Non ergo misceas fermentum vnus sulfuris cum sulfure alterius: quoniam fermentum auri aurum est, argenti verō argentum. Et nota quod non sunt alia fermenta super terram: quia nunquam figit, quod nunquam fixum est, nec fuit

Quod pondus fermenti debet excedere pondus sulfuris, uel esse æquale.

Cap. XX.

Idcirco in omni fermento debet notari pondus vtriusque, vt summa volatilis sulfuris non superet summā sui corporis: alioquin ligamentum sponfalitij uerteretur in spiritus fugam, non fixi. Vnde dicit Plato, Si purum sulfur proijciatur supra multitudinem corporis, ita vt super habeat potentiam, conuertit ipsum cito in puluerem, cuius color erit sicut corporis, super quod proijciatur spiritus, scilicet auri vel argenti. Dicam ergo inferius pondera omnium, sed quia sulfura non possunt ingredi corpora, nisi mediante aqua, cum aqua faciat medium inter sulfur & fermentum in omni dispositione: primò pones, vt dicit Auic. terram, quoniā ipsa est iuxta fermentū: secundò pones aquam, quoniā ipsa est iuxta terram: tertio pones aerem, quoniam est iuxta aquam: quarto pones ignem, quoniam est iuxta aerem. Veruntamen non ponas ignem in Elixir ad album, quoniam Elixir ad album tribus completur elementis, in quibus nō est ignis: rubeum verò omnibus quatuor utitur rotis. Aperi ergo, & claude, solve & noda, ablue & desicca. Quoniam aqua est medium coniungendi tincturas illorum, scilicet olei, aeris, & ignis. Et dico ego nunc verbum philosophicū, Si prius mittas oleum, mortifica tamen in terra, quoniam aqua intraret: si autē posueris aquam, postea oleum stabit super aquam: si verò posueris aquam, & postea terram, erit aqua ponderosior quā terra. Fige ergo aquam cum terra vt ei adhæreat. Si vnum de quatuor occidisti, omnes sunt mortui. Si vnus habeat de anima plus quā alius, nil valet. Appropria ergo fermentū quod est anima ante fermentationem, vt sit puluis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si bene non pręparas fermentum, nil valet tuum magisterium.

Quę sunt utilitates magisteriorum.

Cap. XXI.

Si non diuidis lapidem per quatuor elementa, non potest coniungi cū corpore. Et si non misceas de ipso corpore cum eo, super quod vis facere projectionem in Elixir, non colorabitur corpus, super quod debet proijci, sicut decet. & si non sublimas totum, quod mittis in Elixir, erit aurū & argentū actū: & si non pręparas corpus tuum, non sustinebit ignem: & si non caueas tibi in inducendo & mollificando, non erit habile aurum & argentum ad operan-

*Elixir ad album
non habet Δ.*

randum. Iccirco calx quæ mittitur in Elixir erit sublimanda, vt sit omnino simplex & viua. Cum autem vis facere proiectionem de Elixir, facias calcem de illa materia cuius fuerit corpus, super quod proijcere volueris, & mitte ibi fermentum, sicut supra dixi: si est aurum de auro, si argentum de argento, quoniam spiritus salitum non est aliud, nisi quod coniungas fermentum cum corpore, quod ego dico. hi sunt sulfur album & rubeum, de quibus dictum est, scilicet super quod vis proijcere Elixir. Et nota quod Elixires sunt pulueres simplices, quæ debent fieri de lapide, & corpore: & fermentum quod misces in Elixir debet esse puluis, bis vel ter sublimatus. Nam quoties sublimabis aliquod corpus cum commistione sublimati spiritus, toties lucraberis in proiectione mille partes. In quanto ergo alleuias corpus tuum, in tanto habebis melius, vt possis proijcere vnum pondus supra centum: & centum super mille: & mille super decem milia: & decem milia super centum milia: & mille milia super decem numeros, & sic in infinitum.

Quomodo debemus seruare quantitatem vniuiusque. Cap. XXII.

Cum volueris lapidem nostrum præparare, scias quantum est de ipso de aqua, de aere, de igne, & de terra. Cum fuerit calcinatus, erit in eo calor maior, siccitas maior, frigiditas minor, humiditas minor. Cum fuerit præparatus humiditas minor, erit in eo calor maior, siccitas minor, frigiditas minor. Cum volueris ipsum couertere, scias quantum amiserit de sua prima natura in omni regione, quoniam si nesciueris, nil valet opus. Iccirco quando reuoluitur, redigitur in frigiditate minori, humiditate minori, caliditate minori, siccitate minori. Cum vero abluatur, redigitur in humiditate maiori, frigiditate minori, caliditate maiori, & siccitate maiori. Cum vero reducitur, in siccitate maiori, & calore minori, frigiditate maiori, & humiditate minori. Cum figitur, redigitur in calore maiori, humiditate minori, frigiditate minori, siccitate maiori: quippe quia in fixatione lapidis apponimus sibi mercurium calidum, & humidum præparatum ultra illud, quod habuerit naturaliter ante suam solutionem. Intellige hanc reversionem, solutionem, vel lapidis differentiam, de differentia in differentiam, & cur hæc, & quomodo. Omne quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in peius, aut in simile sibi. Si mutatur in simile sibi, nullum est lucrum: si mutatur in peius, tunc est damnum: si in melius, tunc est commodum. Conuerte ergo lapidem de bono in melius, & erit Elixir completum.

Quomodo elementa sunt corrigenda, & quomodo acquiritur fusio medicinae non fundentis. Cap. XXIII.

In coniunctione lapidis attende tres colores principales, primo nigrum, postea album, deinde rubeum. Obserua igitur diligenter ne corpus tuum rubeat ante nigredinem, & pereat tinctura per combustionem. Si vero rubuerit ante nigredinem, corrige errorem, decoquens omnia simul in aqua alba, donec conuersa fuerit in nigredinem: sic etiam facies si rubuerit ante albedinem. Non ergo negligas inhumationis decoctionem, quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si vero medicina non commiscetur, corrige per dissolutionem eius quod ingreditur, & per commistionem ambarum solutionum facit ingressum omne, quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam, aut in aquam vulgarem completur, sed in aquam mercurialem, & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusilibus, vt apertius ingrediantur, & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus, vt citius solvatur: & eam soluimus, & vt melius mudetur figura, & fundatur: ac vt ab ea suscipiant corpora meliorem impressionem, aut ingressum, & facile fusionem dare materiei cum multiplici reiteratione solutionis spiritu non inflammabilium super illa, videlicet aeris & aquæ mercuriorum non fixorum: aut cum multiplici

reiteratione solutionis medicinae non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem praestandam medicinae non fundentis, ut solvatur & corpus fermenti, supple albi vel rubei: de cuius intentione sit per eam mutari, & alterari: & etiam solvatur medicina, id est Elixir: imò terra alba, supple, vel rubea: de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non fiet tamen omnium istarum partium solutio, sed quarundam, quoniam solutio earum non est aliud, nisi quod in humidum reuertuntur, & sulfuris salsedines auferuntur. De hinc illud corpus, & non aliud corpus imbibatur vice post vicem, donec fundatur citissime super laminam ignitam: quoniam ex his artificiorum ingenijs necesse est medicinam, & commisceri, & fundi, ac etiam ingredi perfecte cum alterationis complemento. Si autem metallum quod conuertere debes per medicinam non fuerit sufficientis coloris, addatur plus de medicina ipsa: si verò de colore nimis habuerit, scilicet in sole, quia Luna non potest esse nimis alba, ponatur minus de medicina, & plus de metallo conuertendo. Si autem medicina non remanserit bene, quod est ex defectu fixationis, succurre per reiterationem solutionis & congelationis, atque per multiplicem non fixae partis solutionem super partem fixam, donec tamen ex ignis asperitate quiescat, & non fugiat ab igne aspero. Si autem non fundatur grauius, quod est ex defectu cerationis, succurre ei cum oleo, id est aere guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundatur ut cera: quoniam quando inceras, mifces de re calida & humida magis, quam de frigida & sicca. Et quando figis, mifces magis de re frigida & sicca, quam de calida & humida. Ergo intellige quae dico, quoniam huius operis perfectio est, naturae permutatio.

De ponderibus obseruandis in fixatione.

Cap. XXIII.

OMnia sub termino diffinito & dispositione certa consistunt: Idcirco unicuique pondus, & omnis mensura pondus in omni opere opus est. Cautue igitur tibi in commistione Elixiris, & operare ibi sapienter, ut scias quantum debes ibi apponere de aqua, de aere, de terra, & de igne: alioquin si secus feceris, opus non valebit: quia si ponis de terra magis vel minus quam opus fuerit, vel quam requiritur in Elixir: quod si magis poneretur, mortificaret animam, quod si minus poneretur, faceres eas humidas nimis, & non figerentur. Similiter in aqua, quia si amplius poneretur, vel minus, faceret simile damnū: si plus esset, faceret humidum & male: si minus, faceret siccū & durum: De aere si plus esset, vel minus, simile damnum: si plus esset coloraret nimis: si minus esset, non haberet colorem. Ignis etiam lapidis simile damnum faceret, quia si plus esset, combureret: si minus & parum esset, non siccaret totam humiditatem, quam debet desiccare, nec calefaceret: tamen ad album non ponas ignem, sed loquor de omnibus Elixiris: Idcirco pondus ubique notandum est, ne nimia siccitate, aut humorum superfluitate, magisterium corrumpatur. Quare fermentum iuxta adaequationis incrementum est semper apponendū: nam nulla erroris offensa nocebit, si ad illud pondus semper recurreris. Quicquid igitur in Elixir est grauius & stabilius, per ipsius ponderositatem sibi nomen terrae usurpat. Non minus quoque fermentū, quia cum sulfur coniungitur, terrae nomen assumit. Quae verò sublimantur, & etiam euolant, aquae & aeris sibi nomen apponunt. Cum ergo coniungis talia ut figantur in terra: si ad album est, sit de terra plus quam de aliquo alio elementorum: alioquin terra non figeret spiritum, imò secum euolaret in fumum. Verum illud sit plus secundum rationem iuxta adaequationis mensuram: verbi gratia, si est de aere vnum pondus & dimidium, de aqua duo pondera, debent esse tria pondera de terra, minus quarta. Et terrae fermentum

tum sit ter tantum quantum est sulfur album: vt si vnum pondus fuerit de sulfur
re albo, tria pondera erunt de fermento. Quantum ergo fuerit aer & aqua, tan-
tum debet esse de terra: supple tria pōdera de terra minus quarta, de aqua duo,
de aere vnum, & dimidiū de igne. Dicam ergo breuiter vt intelligas: ad Lunā
pone tria pondera de terra, scilicet fermentata minus quarta, duo de aqua, de
aere vnum & dimidiū, & erit Elixir completum. Ad Solem verò, cū ipse sit
calidior Luna, debent esse duo pondera terræ, tria de aqua, & tot de aere, & v-
num pondus & dimidiū de igne. Nam pondus ignis mediū est pōdus aquæ.
Non est in hoc additio nec diminutio, quoniā si sit multa aqua & paruus ignis,
extinguitur ignis: & si sit similiter multa terra & paruus ignis. E contra tamē est
de aere, quia aer nutrit ignem, sicut aqua nutrit terrā. Nam ignis viuit de aere,
& aer de iuuamento aquæ, & aqua de iuuamento terræ. Fige ergo aquam in
terram, vt aer possit figi in aquam: quoniam si aquā occidisti, omnes sunt mor-
tui. Veruntamen aqua non figitur sine terra, quia confurgit nullus vnquam si-
ne semine fructus: In quo dum moritur semen, fructum dare fertur: quoniā cū
terra sit in se fixa, retinet secum, & figit alia elementa. Aqua verò cū sit humi-
da & frigida circumdat terram, & constringit, & tenet eam: quoniam frigidum
& humidum est siccitatis constrictiuum: veruntamen impressionem citò reci-
pit, & cito dimittit: siccum autem grauiter impressionem recipit, & grauiter di-
mittit. Ideo cū humidum & siccum se inuicem temperauerint, adipiscitur sic-
cum ab humido per partium constrictionem, vel per continuationem, & faci-
lem impressionem: & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressio-
nem, & quod omnem patiatur ignem. vnde propter hoc humidum prohibet
siccum a sua separatione. et propter hoc siccum prohibet humidum a sua flu-
xibilitate. Aer verò circumdat aquam, & clarificat eam, vel rarificat terram, &
tingit vel figit ipsam, vt sit apta ad extensionem, & fusionem. Ignis autem to-
tum compositum maturat, subtilizat, rubificat, permiscet aerem, & consolidat,
ac terræ & aquæ constringit frigiditatem, vt ad incolumis redeant æqualitatē
complexionis. Elementa ergo grauiā, vt terra & aqua plus iuuant ad fixio-
nem, & tincturam. Non comedas ergo quod non bibas, sed comede vnum
post aliud secundum rationem: quia caliditas maior facit corpus siccus, quā
oportet. Non sis prodigus, non avarus, sed moderata pondera serues secun-
dum æqualem & inæqualem complexionem. Intellige ergo quæ dixi, quia ni-
hil omisi quod est verum.

De fixatione Elixiris in compositione ad album, & de reductione aquæ. Cap. XXV.

Illumina corpus antequam imponas animam, quia corpus nisi sit ablutum,
non retinet spiritum. Sit ergo potus post comestionem, non autem come-
stio post potum: alioquin facies ventrem humidum, & non recipiet siccita-
tem: bene ergo fige, bene commisce, & bene tinge, & sic totum habebis magi-
sterium. Iccirco ciba tres partes purissimæ Lunæ minutim limatæ cum duplo
sui mercurij albi, terēdo totū insimul fortiter in mortario porphyretico, donec
mercurius imbibat limaturam, & fiat quasi butyrum, ita quod nihil inueniatur
de limatura. Hinc ablue fortiter cum aceto & sale communi præparato, donec
acetum inde purum exeat, & clarum: tunc ablue salem cum aqua dulci, & cla-
ra, & ad ignem siccata. Abhinc verò adde prædicti sulfuris sublimati, & con-
gelati albi partem vnā, conterendo insimul totum, donec redeat quasi
corpus vnum: Deinde incera ipsum cum vna parte ipsius, scilicet suæ a-
quæ, & mitte ad sublimandum, vigorando semper ignem, paulatim, & pau-

latum, donec sublimetur quicquid fuerit ex eo volatile, deinde infrigidatum extrahe, & quod ad latera vasis superuolatū fuerit cum aliqua parte suae aquae reduc super faeces suas terendo, imbibendo, & affando, donec fiat sicut pasta, & remitte ad sublimandum: ita continue reiterna contritionem, & imbibitionem, affationem, & sublimationem: vigorando semper ignem, donec figatur terra cum duplo sui de aqua, & nihil penitus sublimetur ab ipsa, & reducas semper quod superius ascendit super illud, quod inferius remanet fixum, quousque totū figatur deorsum. Nam sulfur fixum cum sit coagulatis coagulatum, naturaliter congelat suum mercurium per frequentem sublimationem, vel sublimationis reiterationē super ipsum. Exemplum autē huius est terra & aqua, & cum aqua commiscetur cū terra, ipsa terra absorbit aquā suā siccitate, & inspissat eam aquā suā densitate, & eam facit sibi similem suā grossitate: quoniam omne siccum naturaliter appetit suum humidum, & in suis partibus fit continuatim. Vnde oportet experimentatorem istius scientiae ad plenum cognoscere vires naturae & eisdem firmiter adherere: quoniam natura sufficiens est tibi vel sibi, & similiter in omni quo indiget eadem sui perfectione. Ipsa siquidē cum sit sagax, est sollicita in creatione sui corporis, cuius sollicitudinis non est finis. Sufficit ergo vobis carissimi naturā sapienter disponere extrinsecus: quoniam ipsa sufficere intrinsecus disponet ad sui operationem. Motus siquidem ipsius sint adherentes sibi viā vni modo meliori & certiori qui possit excogitari, ut patet ex creatione cuiuslibet generati. Idcirco tardamentum & praeparamentum debent esse in magistris philosophorum, & oparantium: quia natura motum praeterire non poterit, nisi per contrarium impedita fuerit. Certum nanque tempus est, quod ipsa habet ad impraegnandum, pariendum, & nutriendum, ac operandū, vnde cum terram habueris impraegnata, expecta partum. Cum verò pepererit filium, nutrias eum quousque possit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere projectionem de ipso.

De reductione aeris super Elixir ad album.

Cap. XXVI.

Igitur cum aqua fuerit fixata tere, & imbebe eam imbibitione rorida cū vna parte aeris sui, & pone ad sublimandum, faciens sub eo ignem primò lentum postea fortiolem, quousque per continuam sublimationis reiterationem totum figatur deorsum: tunc per diem ac noctem facies sub eo ignem fortem. Secunda die cum sua nocte fortiorē: tertia die cum sua nocte fortissimum, sicut est ignis fundendi. Sic enim aer figetur cum aqua & terra, quia natura laetatur natura, & natura docet naturam praeliari contra ignem per se combustibilem. Nam fugienti obuiante perit fuga, quoniam avis plumata detinetur ab implumata deorsum in terra.

De inceratione Elixiris albi.

Cap. XXVII.

Ahinc ergo extrahe de lamina crystallina, quam in fundo reperies lucidam drachmam, id est tere, & cera inceratione vltima guttando super ipsam guttatim in tenui crucibulo super ignem leuem de suo aere albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo. Tunc proba super laminam ignitam si se resolverit velocissimè, sicut cera cerata est. Si verò non, reduc ipsam ad cerandum guttatim de oleo suo albo, donec fundatur ut cera sine fumo. Et hoc quidem est praecipuum omnium philosophorum, ut cum per sublimationes fixaueris mundissimam terrae partem: reiteres sublimationem residuae partis non fixae super eam fixam, donec ipsa similiter figatur. Hinc tenta super

per ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reitera-
sti: si verò non, reitera super illam vicem nō fixæ partis sublimationem, donec
fundatur citò, sicut cera sine fumo: tunc extrahe, & in frigidari permitte, quoniam
est Elixir completū, impreciable precium conuertens omne corpus diminutū
in infinitum, Solificum & Lunificum verum. Proijce ergo vnum pondus de eo,
super mille partes mercurij cum sale & aceto abluti, & fiet pura Luna melior q̃
de minera. Sic etiam si super imperfectorum corporū vnūquodque fuerit de
eo proiectum, in verissimū transfertur argentum. Modos itaque huius cōposi-
tionis verissimi Elixiris tradidi vobis. cōpleto sermone: ad quam per illos po-
testis peruenire indubitanter. Solicite ergo ad hos ingenieris modos regimi-
nis exercere, & eorum virtutem ad vnguem inuenies. Quod quidē nec per se,
nec fortē vt putas, miraculose, sed arte perficitur in operatione. Operare ergo
quodcunque volueris, quia vltra consilium istud non possum aliud dare.

De compositione Elixiris rubei. Cap. XXVIII.

Eodem modo fit Elixir rubeū ad Solem, sicut album ad Lunam. Pro qua-
libet re alba ponas rubeam, & loco limaturæ Lunæ pone limaturam So-
lis, & aquam mercurij rubificatam prius cum igne lapidis. Nam in opere
lapidis ad rubeum non intrabit nisi rubeum, sicut in opere albo nisi albū. Sola-
ris nanque medicinæ non vrentis præparatum sit addimentū rubei sulfuris per
modum figentem, & calcinantē in triplo fermenti præparati cum astutiæ indu-
stria. Administrare perfectē per modū solutionis & sublimationis multiplicē,
cum reiteratione multa, quovsq̃ non fixum cum fixo figatur deorsum: quo-
niam huius solutionis & fixationis modus est per reiterationem partis residuæ
non fixæ sublimationis cum fixo ingeniose coniungendi per minima, quovsq̃
eleuetur cū ea, & iterato figetur cum illa, vt stet. Cū verò tres partes aquæ sue
rubeæ fuerint secum, per hunc modum sublimetur vice post vicē cum eo, do-
nec figatur deorsum: & pone ipsam per diem ac noctem in igne tepidissimo,
vt melius depuretur & figatur in eo. Hinc extrahe, & cera eum in crucibulo su-
per ignem lentum cum oleo suo rubeo guttando guttatim, donec fundatur, vt
cera sine fumo cum eo stans & penetrans profundius, tingens & permanens.
Proijce ergo vnum pondus de ipso supra mille partes Lunæ, vel mercurij ablu-
ti cum sale & aceto, & fiet Sol verissimus in omni examinatione, & melior val-
de quàm de minera productus, quia aurum & argentū ipsius Elixiris excedit
aurum & argentum minera in omnibus suis proprietatibus. Vnde dicunt phi-
losophi, quod aurum & argentū eorum non sint aurū nec argentum, quod est
vulgū: quoniam additur eis additio magna in tinctura, & perseverantia in igne,
& proprietatibus multarum vtilitatum ad omnem infirmitatem expellendam.

De multiplicatione medicinæ. Cap. XXIX.

Si verò medicinas istas, cum fixæ fuerint, & datis oleis suis albis, vel rubeis,
donec fluxerint, sicut cera dissolueris in mercurio suo albo vel rubeo, do-
nec fiat aqua clara: & postquàm in leui decoctione congelaueris, & cum
eorum oleis, & sic super ignem denuo ceraueris, quovsq̃ fluant, citissimē dupli-
cabitur virtus eorum in proiectione: & si eas cum solutæ fuerint semel ad mi-
nus distillaueris, in centuplo augmentabuntur virtutes earum. Modus verò
multiplicationis medicinarum est, vt dissolvas vnum quēque illorum spiritū
in aquam suam per inhumationem singulariter: postea separa oleum earū per
distilla-

distillationem: primò recipies aquam, postea oleum, deinde ignem. Et remanebit terra deorsum. Reduc ergo aquam per sublimationem super terram, donec bibat eam, scilicet aquam totam, & figatur cum ea: deinde imbebe eam ex oleo & tinctura, donec figatur in ea, & etiam fundatur sicut cera. Projice ergo supra quod vis corpus, & ex eo tantum quantum vis: quoniam in duplo multiplicabitur tinctura eius. Et si vna pars sui primò conuertit cum suis corporibus centum partes: secundò conuertit mille: tertio decem milia: quartò centum milia: quinto mille milia in solificum & lunificum verum. Vnde est notandum, quod quanto plus soluitur medicina, & sublimatur, & congelatur: tanto melius & abundantius operatur: quoniam in omni sua imbibitione & sublimatione acquirit sibi decem in proiectione. Non ergo est fastidium in reiteratione solutionis, sublimationis, & coagulationis: quoniam per eas medicina melius digeritur, vnitur, figitur, ac perfectius operatur.

Quomodo debemus intelligere solutionem, sublimationem, & coagulationem. Cap. XXX.

Veruntamen non putes me docere solutionem hinc, ut Elixir reducatur in aquam, sed ut subtilies ipsum in quantum potes, & diuidas suas partes in flexione coniunctas, suumque siccum conuertas, & humidum, & grossum in simplum: quoniam opus solutionis inuentum fuit ad sublimandum, & non propter aliud. Vnde coniunctio corporum cum spiritibus fit cum dissolutione, & non cum sublimatione: quia corpora non indigent nisi sublimatione, ut melius cum spiritibus coniungantur. Eorum verò sublimatio est in aquam dissolutio: quia distillatio trahit lapidem de potentia ad actum, eo quod facit omnino eum subtilem. Vnde cum corpus totaliter subtiliatur, spiritus vniuersaliter cum eo coniungitur, & non per aliquod ingeniorum genus ab inuicem separatur: quoniam confirmatio spirituum cum corporibus fit, cum corpora fiunt subtilia, ut retinere possint spiritus. Et ideo qui corpora poterit separare cum prima sublimatione, finem consequitur optimum: quoniam in coniunctione spirituum cum corporibus tota debet esse intentio operantis. Et coniunctio eorum, scilicet spirituum fit, cum corpora subtiliantur ut spiritus, & corpora fiunt subtilia per dissolutionem, contritionem, & assationem eorum cum spiritibus. Intellige ergo quae dixi, quoniam utile est totum, & nihil superfluum est in dictis meis. Si uerò non intellexeris, itera lectionem multoties, ut totum intelligas. Vide ergo, & intellige, & secundum ea operare: quoniam quicquid diximus, à linea veritatis (vivit Deus, in nullo deficientes) deprehendes non declinare. Quare, nisi despicias, nec labor priuabitur fructu. Iccirco si uerò superscripta non intellexeris, non me reprehendas, sed tuam ignorantiam calumniaris: quoniam infortunatus es sicut ille cui nunquam Deus aliquid tribuit, vel concedit boni.

De modo faciendi proiectionem.

Cap. XXXI.

Sed quia graue est mille millium partes simul fundere. Cum volueris proiectionem facere, hoc modo facies. R. centum partes mercurij cum sale & acetato abluti, & pone in crucibulo super ignem. Cum autem coeperit ferueri, pone vnam partem tui Elixiris dicto modo praeparati super centum partes illius mercurij abluti, & fiet totum medicina super alium mercurium ablutum. Deinde projice vnam partem medicinae istius congelatae super centum partes mercurij abluti in crucibulo feruentis ad ignem, & fiet adhuc totum medicina. Postea pone vnam partem istius medicinae ultimo congelatae super centum

tum partes mercurij abluti, & fiet totum aurum, vel argentum in omni iudicio secundum quod primum fuerit Elixir rubeum vel albu, supple præparatum, et vt dictum est, compositum. Et hoc quidem est Rosarius philosophorum ferēs odoriferas rosas tam rubeas, quàm albas extractas breuiter à libris ipsorum, nil habens superfluum, vel diminutum, in infinitum perficiendum in Solifico & Lunifico verum, secundum quod Elixir fuerit præparatum. Sic etiam habet virtutem efficacem super omnes alias medicorum medicinas, omnem sanandi infirmitatem tam in calidis quàm in frigidis ægritudinibus, eo quod est occultæ & subtilis naturæ, conseruat sanitatem, roborat firmitatē, & virtutem: & de sene facit iuuenem, & omnem eorum expellit ægritudinem: venenū declinat à corde, arterias humectat, contenta in pulmone dissoluit, & vlcusatum consolida, sanguinem mundificat, contenta in spiritualibus purgat, & ea munda cōseruat. Et si ægritudo fuerit vnus mensis sanat vna die: si vnus anni, in duodecim diebus: si verò fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediate: hæc medicina super omnes alias medicinas, & mundi diuitias est oppidò perquirenda: quia qui habet ipsam, habet incomparabilē thesaurum.

De recapitulatione totius magisterij.

Cap. XXXII.

Pertractatis igitur regiminibus totius huius summi operis secundū exigentiam sui sermonis cum causis omnibus sufficientibus: restat breuiter vt teneatur memoriale totum, recapitulare sub completa breuitate sermonis. Dico ergo quoniam totius operis intentionis finis est, vt sumatur lapis in capitulis notus, & cum operis instantia assidue tur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corruptibilitate munda tur, & ab impuritate purgetur. Demum cum eo soluto per ipsius additamentum album vel rubeum, donec in vltima sublimitatis materia perueniat, & vltimo volatile fiat. Abhinc verò cū fixationis modis figatur, donec in ignis asperitatem quiescat: demum verò fixum lapidem cum non fixa parte seruata per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iterato volatilem: ac iterato volatilem fixum, quousque fluat, & alteret in cōplemento Solifico & Lunifico certo. Et in hoc completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi arcanum impreciable precium, & omnium philosophorum thesaurus. Iccirco, carissime domine, exerceamini ad illud cum laboris instantia maximè in diuturnitate meditationis immensæ: quoniam cum illa Elixir completum inuenies, & sine illa nūquam. Modos verò ipsius cōpleto sermone vobis superius dedi, non sub ænigmate, sed sub plena sermonis serie, discretionē vestram lucidè alloquendo: quoniā teste Deo sic libris philosophantibus omnibus, & cunctis scientibus, nihil in hac arte inuenimus melius, nec perfectius quàm in ista breuitate suprascripta, tamen truncata: quamuis intelligentibus satis sit proluxa. Et qui habes istum librum, in sinu tuo reconde, nulliq; ipsum reueles, nec manibus impiorum offeras: quia secretum secretorum omnium philosophorum plenariè comprehendit: talis si quidem & tanta margarita non est porcis & indignis largienda, quoniam est donum Dei magnum, & Deus cui vult largitur ipsum, & aufert. Quapropter carissime, qui habes istum librum dā gito compesce labellum, filius existens philosophorum, secretè reseruans Rosarium philosophorum, vt meritò merearis dici, & esse de numero sapientum antiquorum.